

Besluit van het afdelingshoofd houdende de beslissing over de aanvraag van het Agentschap Natuur en Bos om af te wijken van het pesticideverbod voor 2024, 2025 en 2026 volgens Procedure 5 – Probleemterrein: Plantencollecties

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, artikel 1.3.2.2, §1, 2°, gecoördineerd op 15 juni 2018;
- het decreet van 8 februari 2013 houdende duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 27 maart 1985 houdende reglementering van de handelingen binnen de waterwingebieden en de beschermingszones, artikel 5, opgeheven door het besluit van de Vlaamse Regering van 6 februari 1991, en vervangen door het besluit van de Vlaamse Regering van 15 maart 2013;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 15 maart 2013 houdende nadere regels inzake duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest voor niet-land- en tuinbouwactiviteiten en de opmaak van het Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik, artikel 6, §3;
- het besluit van de administrateur-generaal van 27 mei 2021 tot delegatie van algemene en specifieke beslissingsbevoegdheden aan de afdelingshoofden, artikel 13, 2°.

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op de volgende motieven:

- de aanvrager wenst van het pesticideverbod af te wijken omwille van onevenredig hoge kosten en heeft hiervoor op 20 februari 2024 een afwijkingsaanvraag ingediend volgens Procedure 5 – Probleemterrein;
- het gebruik van pesticiden brengt risico's mee voor oppervlaktewater, grondwater en milieu vanwege de locatie van de betrokken terreinen;
- voor de betrokken terreinen werd een eerdere afwijking goedgekeurd en de aanvrager geeft aan dat:
 - verder ingezet wordt op alternatieven, hoewel die niet altijd het gewenste beeldresultaat geven en ook niet altijd even effectief ervaren worden;
 - waar mogelijk worden ziektegevoelige cultivars (rozen) vervangen, hoewel dit omwille van kostprijs en arbeidsuren met een verminderde personeelsbezetting niet voor de hand ligt;
 - er wordt beproefd met alternatieve bodembedekking (ter vervanging van lava) om manueel wieden haalbaar te maken. De alternatieven zijn wel minder duurzaam in de zin dat ze jaarlijks of tweejaarlijks vernieuwing/bijvulling vereisen. Dit is niet overall haalbaar;

- in de plantvakken wordt tevens een onderbegroeiing tussen de rozen getest als onkruidwerende laag, dit wordt verder geëvalueerd;
- plantafstanden worden geoptimaliseerd ter vermindering van ziektes;
- het nieuwe masterplan voor domein Coloma moet de rozentuin in de toekomst evolueren naar een rozentuin met nadruk op resistente cultivars ipv een maximaal aantal verschillende cultivars, het implementeren van het masterplan zal wel nog meerdere jaren in beslag nemen;
- het invoeren van een hooilandonderhoud ipv gazononderhoud op aangrenzende grasvlakten zorgt volgens de aanvrager voor het meer inzaaien van grassen in plantvakken;
- de aanvrager geeft aan dat er onkruiddruk is aan de randen van paden en dat alternatief onderhoud via thermische behandeling niet het gewenste resultaat geeft en dat dit probleem zich ook stelt op als erfgoed geklasseerde delen zoals de kasteeltrap;
- pesticidevrij beheer op sommige van de aangevraagde terreinen is niet haalbaar wegens onevenredig hoge kost of worden bemoeilijkt door hun geklasseerde aard en dat blijkt uit:
 - het feit dat het botanisch waardevol plantgoed in botanische tuinen moet behouden blijven;
 - het feit dat alternatieve bestrijding van plantenziekten en -plagen onevenredig duur is vanwege de onmacht om zonder de collectie te beschadigen de plaag te verwijderen;
 - het feit dat alternatieve bestrijding van wortelonkruiden in de plantencollectie onevenredig duur is vanwege de onmacht om zonder de collectie te beschadigen het wortelstelsel van de onkruiden te verwijderen;
 - het feit dat bepaalde planten uit de collectie niet te vervangen zijn;
- op andere delen van de aangevraagde terreinen komt het aan op een regulier onderhoud met alternatieven, die mogelijks meer inspanningen vragen:
 - Dit lijkt in het geval van de onkruiden langs de afboording van de dolomietpaden te wijten aan het soort pad, waarbij een opstaande boordsteen kans geeft aan opslag langs de rand en weinig betreding de onkruiden kans geeft om zich te ontwikkelen;
 - Ook de onkruiden in gazons vallen onder meer regulier onderhoud dat te beheersen zou moeten zijn met een aangepast beheer of andere aanleg (waar mogelijk als dat het karakter van de tuin niet aantast);
 - Gezien de grootte van de terreinen en de inspanningen die op het volledige terrein geleverd worden om het gebruik van pesticiden te reduceren, kan de aanvrager voor de huidige periode zeer selectief en beperkt hiervoor toch nog naar pesticiden grijpen. Het is daarbij wel noodzakelijk om gedurende de looptijd (24-26) verder te bekijken waar andere oplossingen mogelijk zijn (zoals de aanleg van de paden) die een pesticidevrij beheer mogelijk maken.
- enkel federaal toegelaten producten mogen aangekocht en gebruikt worden volgens de geldende toepassingsvoorschriften;
- de bufferzone kan enkel door de juiste driftreducerende maatregelen te nemen beperkt worden. Een minimale bufferzone van 1 meter ten opzichte van oppervlaktewater blijft verplicht ongeacht de mate van driftreductie.

HET HOOFD VAN DE AFDELING BESLUIT:

Artikel 1. Vanaf de datum van ondertekening van deze beslissing tot en met 31 december 2026 kan op de terreinen in onderstaande tabel worden afgeweken van het verbod op het gebruik van pesticiden omwille van de onevenredig hoge kost die het pesticidevrije beheer van onkruiden met een uitgebreid wortel- of rhizoomstelsel, slakken, plagen en ziekten in botanisch waardevolle collecties met zich meebrengt zoals beschreven in de aanvraag van het Agentschap van Natuur en Bos.

Afwijkingsnummer	Terrein	Oppervlakte (m ²)
ANB-CollectieP5-2426-D1	Rozentuin Coloma Sint Pieters Leeuw	74.972
ANB-collectieP5-2426-D2	Museumtuin Gaasbeek	20.683

Deze afwijking is onderhevig aan volgende voorwaarden:

- indien het etiket van het gebruikte product geen bufferzone ten opzichte van oppervlaktewater oplegt wordt er bij de behandeling een pesticidevrijzone van minimaal 1 meter ten opzichte van oppervlaktewater gerespecteerd;
- de behandeling beperkt zich vooral tot de plantvakken en de plantencollectie zelf;
- de behandeling gebeurt enkel tegen ziekten, wortelonkruiden en plagen door slakken, insecten, spinachtigen of schimmels die een bedreiging vormen voor de plantencollectie;
- pesticiden mogen alleen pleksgewijs gebruikt worden;
- herbiciden kunnen slechts éénmalig per jaar (volgens de federaal bepaalde toepassingsvoorschriften) per probleemzone zeer selectief worden ingezet en als aanvulling op de alternatieven;
- de hoeveelheid gebruikte pesticiden moet vóór 1 april van het jaar volgend op het jaar van gebruik gerapporteerd worden via de online-inventaris met vermelding van het afwijkingsnummer.

Art. 2. Deze afwijking wordt toegestaan onder de voorwaarde dat de bepalingen uit artikel 1 gerespecteerd worden. Indien de bepalingen uit artikel 1 niet gerespecteerd worden, dan moet deze afwijking als onbestaande worden beschouwd.

Art. 3. Een afschrift van dit besluit wordt aan de contactpersoon vermeld in het aanvraagformulier.

Art. 4. Tegen dit besluit kan beroep ingediend worden bij de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, binnen dertig dagen na de kennisname van de beslissing volgens de procedure vastgelegd in artikel 7 van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 maart 2013 houdende nadere regels inzake duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest voor niet-land- en tuinbouwactiviteiten en de opmaak van het Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik

Aalst,

22/03/2024

X IB

Ingeborg Barrez, Afdelingshoofd
bevoegd voor de Regisseur van de Waterketen
Ondertekend door: Ingeborg Barrez (Authentication)